БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! 43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 89 (11076)
1966 оной апрелиин 13, среда

Сэн 2 мүнгэн

ЗОРИЛГОМНАЙ—КОММУНИЗМ, ЗОРЮУЛАГШАМНАЙ—ПАРТИ

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII дугаар съезд хүдэлмэреэ дүүргэбэ...

Энэ үгэнүүд хизааргүй уужам Эхэ ороноймнай холо оирын бүхы хотонууд, бүмбэрсэг дэлхэйн алибаа булан нютагуудта тэрэ дороо дуулдаа зэдэлээ.

Партиин съезд арбан ехэ үдэр соо айхабтар ехэ хэрэг үйлэ бүтээбэ. Арбан ехэ үдэр соо партимнай зүрхэн, арадаймнай зүрхэн нэгэ хүсөөр сохилжо, нэгэ амяар амилжа байгаа.

Съезд дээрэ хэлэгдэhэн үгэ бүхэн олон түмэн совет арадай hанаhан бододожо, сэдьхэжэ, зүблэжэ ябаhан хэрэг тодоруулжа, дабажа гараhан ехэ замаймнай дүн харуулаа, зорихо зорилгымнай зула байна.

Совет хүнүүдэй ажабайдалда партиин съездын удхые манай Бэшүүрэй аймагай XX партиина съездын нэрэмжэтэ колхозой мэханизатор Василий Павлович Каленов тон богонихоноор, ойлгосотой зангаар тодоруулна. Москваhаа, съездhээ бусан дары журналистнуудтай уулзахадаа, В. П. Каленов иигэжэ хөөрэбэ:

— Съездэ намайгаа хүргэхэдөө манай колхознигууд нэгэ хэды юумэ хэлэhэн юм. Колхоздомнай ажалай түлбэри жэл бүхэндэ адли бэшэ. Пенсимнайшье багашаг, тэдхэмжэдэ гараха наhамнайшье ехэ байна. Энээн тухай тэндэ, съезд дээрэ ехэ уладаар шадаа гаргалдаад үзөөрэйл даа гэжэ манай үбгэд хэлэhэн юм. Теэд Брежневэй, А. Н. Косыгинай элидхэлнүүдые дуулаад байхадам гомдолдохо юумэмни үгы болошоо. Партимнай манай уладай hайн ябадал бүри ехэ юумэ бүтээхэ гэжэ хараална.

Партиин бүхы ажал ябуулгын гол удхань ажалша хүн тухай оролдолго, тэрэнэй хуби заяан, зол жаргал тухай анхарал мүн гэжэ XXIII партиина съезд бүхы дэлхэйн урда дахин харуулаа үгөө.

КПСС-эй XXIII съезд партиин Центральна Комитедэй ажал тушаа тоосоото элидхэл, 1966—1970 онуудта арадай ажахы хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдые зүбшэн хэлэлсэн баталаа, партиин дээдэ орган—Центральна Комитедые hунгаа. Съезд дээрэ мүн Уставта зарим хубилалтануудые оруулха тухай тогтоол абаhан, Вьетнам орондо США-гай эзэрхэг түрэмгы ябуулгые эрид шангаар буруушааhан Мэдүүлгэ баталhан байна.

Энэ хүгжэ XXIII съезд болбол партиин бэелүүлдэг политическэ ба экономическа гол асуудалнуудые, эмхидхэлэй болон үзэл суртаалай ехэ асуудалнуудые шиидхэбэ. Алишье асуудал шиидхэхэдэ съезд гүнзэгы нэгэн hаналтай, нягта жагсаалтай байhанаа харуулба. В. И. Ленинэй захяа заабаряар, съездын делегадууд—арбан хоёр сая гэшүүдтэй агууехэ партиин бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэд туйлалтануудаа тобойсо харуулаа, дутуу дундануудаа юушье халхалангүй хэлэжэ заагаа.

Партиин XX—XXII съезднүүдэй зохёоhон хараа шугам бэелүүлжэ, коммунис партиин Программые хүсэндэнь хүргэн, совет арад партиин хүтэлбэри доро үнгэрhэн жэлнүүдтэ гүн ехэ амжалтануудые туйлаhан байна. Съездын делегадууд Центральна Комитедэй hүүлэй үедэ бэелүүлhэн бүхы шэнэ шэнэ хэмжээ ябуулгануудые халуунаар hайшаагаа. Манай партиин, совет арадай ажабайдалда КПСС-эй Центральна Комитедэй октябриин (1964 он), мартын болон сентябриин (1965 он) Пленумүүд угаа ехэ удха шанартай гэжэ съезд нэгэн hанаатайгаар тэмдэглүүлээ.

«КПСС-эй Центральна Комитедэй политическэ хараа шугамые, практическа ажал ябуулгые бүхы дээрэнь, бүрин hайшааха.

КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл соо хэлэгдэhэн дүгнэлтэ, шиидхалнууд ба тобшололнуудые hайшааха»,— гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл тушаа Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съездын резолюци соо хэлэгдэнэ.

XXIII съезд болбол бүхы партиин, совет арадай үмэнэ коммунизм руу шэшэ зорихо үргэн уужам, hаруул hайхан харгы зам зааба. Коммунизм байгуулха, тэрэнэй материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулжа хүгжөөхэ, Эхэ ороноймнай экономическа болон бэеэ хамгаалха хүсэнэй үшөө ехээр ургаха, арад зоной ажабайдалай hайжарха хэрэгтэ съездын зохёон баталhан шэнэ табан жэлэй түсэб тон ехэ удха шанартай байха юм.

Шэнэ табан жэлэй гол экономическа зорилгонь хадаа эрдэм наука ба техникын туйлалтануудые бүхы хэмжээгээр хэрэглэжэ, ниитын үйлэдбэриие индустриальна хүгжэлтэдэ түшэглэжэ, тэрэнэй ашаг үрэ ба ажалай бүтээсые дээшэлүүлэн, промышленностиин торитой хүгжэлтэ хангаха, хүдөө ажахыгаа найдамтай түргөөр хүгжөөхэ, арадай байдалые эрид hайжаруулха, соёл болбосоролые дээшэлүүлхэ ябадал болоно.

Табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаhан зорилгонууд тон ехэ. Энээниие дүүргэхын тула бүхы ажалшадай ухаан бодол, ажал хэрэг, эдэбхи оролдолгые элсүүлэн эмхидхэхэ гээшэ партиин эгээ шухала зорилго болоно.

Энээнэй тэмдэглэмэhээ XXIII съезд бүхы партиин, партиина организацинуудай эмхидхэлэй ба үзэл сурталай ажал ябуулгые шэнэ, үндэр шатада гаргаха хэрэгтэ зорюулагдаhан шухала хэмжээнүүдые хараалhан байна. Эдэ хэмжээнүүд съездын резолюци соо, табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүд соо, КПСС-эй Уставта зарим хубилалта оруулха тухай тогтоол соо тодоор хэлэгдэнхэй.

Партиин XXIII дугаар съезд айхабтар ехэ, зохёон байгуулхы хүсэн харуулба. Съездын дүүрэхэ дээрэ хэлэhэн үгэ соогоо КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев съездын дүнгүүдые тодорхойлоо. Съездын угаа ехэ габьяань, нэгэдэхеэр, манай түсэбтэ ажалые шэнэ шатада дэбжүүлхэ хэмжээнүүдые хараалаа, хоёрдохёор, партиин ба гүрэнэй гадаадын политическэ хараа шугамые тодорхойлоо, гурбадахяар, манай партиие эмхидхэлэй, үзэл суртаалай-политическэ талаарнь улам бүри дээшэлүүлхэ шиидхэбэринүүдые баталан абаа.

Партиин XXIII съездын бүхы шиидхэбэринүүд ёhото ленинскэ шиидхэбэринүүд мүн гэжэ бүхы совет арад, бүхы дэлхэйн коммунис ба ажалшадай хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн мүнөө гүнзэгыгөөр мэдэржэ, нэгэн hанаатайгаар hайшаажа байна.

Съездын хүдэлмэрилжэ байха үедэ, мүнөө тэрэнэй дүүрээд байхада бүхы хүдэлмэришэн, таряашан, интеллигенциин гол hанал болбол ажал хүдэлмэринь партиин заабари дүүргэхэ, партиин үгые болбосон хэрэг болгохо гэhэн эрмэлзэл зорилготой байгаа. Коммунизм байгуулгын найдамтай зэбсэг болоhон социалис мүрысөөн шэнэ долгилзон эхилгэрээ. Съездын боложо байха үедэ совет арадай ажал хүдэлмэриин амжалта туйлалта тухайда 90 гара мянган элидхэл үгөө. Тэрэ тоонда манай Буряад оронэй ажалшад олон илалтаяа мэдүүлээ. Хүдөө ажахын ажалшад шэнэ табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлые урагшатайгаар эхилжэ, түрүүшын кварталай түсэб дүүргэhэн тухайгаа съездэ дуулгаа. Промышленностиин хүдэлмэришэд, барилгашад хэдэ хэдэн шэнэ объектнуудые гаргадаг болоhон, шэнэ барилгануудые ашаглалтада оруулhан тухайгаа съездын үмэнэ элидхэл баряа.

XXIII съездын хүндэлэлдэ, шэнэ табан жэлэй эхин дээрэ туйлагдаhан ехэ ехэ амжалтанууднай партиин хараалhан агууехэ зорилгонуудые заатагүй дүүргэгдэхэ байhанай бата найдабари болоно.

Теэд түгөөр урдамнай байhан зорилгонууд угаа ехэ. Эдэ бүгэдые дүүргэхын тула зориг түгэлдэр, эсэшэ сусашагүй ажал хүдэлмэри хэрэгтэй.

Мүнөө партиина организацинуудай үмэнэ партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые ажалшадай дунда гүнзэгыгөөр нэбтэрүүлжэ, табан жэлэй түсэб дүүргэлгэдэ тэдэ бүгэдые зоригжуулан эмхидхэхэ гэжэ эгээн шухала зорилго болоно.

Табан жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэлыемнай агууехэ ой тэмдэглэлтүүлнэ. Энэ хадаа Агууехэ Октябриин Социалис революциин 50 жэл, энэ хадаа агууехэ багша Владимир Ильич Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ой. Партиин XXIII съездэ эдэ ехэ ангинуудые шэнэ илалтаар тэмдэглэхыень бүхы совет арадые халуунаар уряалаа.

Зорилгомнай — коммунизм.

Зорюулагшамнай — ленинскэ парти.

Бүгэдые илагша марксизм-ленинизмын туг манлай дээрээ мандуулан, партиин хүтэлбэри доро урагшаа, коммунизмын илалта тээшэ!

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПОЛИТБЮРО

Л. И. Брежнев. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь.

Г. И. Воронов. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн.

А. П. Кириленко. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь.

А. Н. Косыгин. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн.

К. Т. Мазуров. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн.

А. Я. Пельше. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, дэргэдэхи КПК-гай түрүүлэгшэ.

Н. В. Подгорный. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн.

Д. С. Полянский. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн.

М. А. Суслов. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь.

А. Н. Шелепин. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь.

П. Е. Шелест. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн.

В. В. Гришин. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат.

П. Н. Демичев. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь.

Д. А. Кунаев. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат.

П. М. Машеров. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат.

В. П. Мжаванадзе. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат.

Ш. Р. Рашидов. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат.

Д. Ф. Устинов. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь.

В. В. Щербицкий. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат.

Ю. В. Андропов. КПСС-эй ЦК-гай секретарь.

И. В. Капитонов. КПСС-эй ЦК-гай секретарь.

Ф. Д. Кулаков. КПСС-эй ЦК-гай секретарь.

Б. Н. Пономарев. КПСС-эй ЦК-гай секретарь.

А. П. Рудаков. КПСС-эй ЦК-гай секретарь.

Г. Ф. Сизов. КПСС-эй Центральна Шалгалтын Комиссиин Түрүүлэгшэ.

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

«ЛУНА-10» НИИДЭҺЭЭР

hарые тойрон дабшаха түрүүшын хэмэл одон — «Луна-10» гэжэ автомат станци — hара шадархи замаар ниидэжэ үргэлжэлhөөр. Апрелиин 12-ой 09 часай үеэр энэ хэмэл одон 970 мянган километр ниидэжэ, hарые 65 дахин тойробо.

hара шадархи замда орохонhоонь хойшо хэмэл одонтой радиохолбооной 42 сеанс хэгдээ. Энэ үе соо оньhон шэнжэлгын приборнуудhаа нилээд олон мэдээнүүд абтаа, хэмэл одоной замайнь параметрнүүдэй хубилалгые шэнжэлхэ зорилгоор траекторно хэмжэлгэнүүд хэгдээ. Хэмжэлгын үрэ дүн шалгагдажа, шэнжэлэгдэжэ байна.

Телеметриин мэдээнүүдэй ёhоор, хэмэл одон дээрэхи бүхы оньhон түхеэрэлгэнүүд hаалгүй hайнаар хүдэлнэ. Приборнуудай таhалга соохи дараса ба температура хараалагдаhан хэм хэмжээндэ ябана.

КПСС-эй XXIII съездын дүүрэхэ үдэр хэмэл одон дээрэhээ Интернационалай аялга дахин дамжуулагдаа.

Энэ баяр ёhололой аялга Космонавтын үдэрэй хүндэлэлдэ — апрелиин 12-то дахинаа хангинан зэдэлбэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Национальностьнуудай Соведые һунгаха Эрхүүгэй окружной һунгуулиин комиссиин состав баталха тухай

«СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта тухай Дүримэй» 47, 48, 49-дэхи статьянуудай үндэһөөр Национальностьнуудай Соведые һунгаха РСФСР-эй Эрхүүгэй окружной һунгуулиин комиссиие олониитын эмхинүүдэй, ажалшадай бүлгэмүүдэй иимэ түлөөлэгшэдһөө бүридүүлэн баталха:

Һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ **Меркурьев** Сергей Александрович—Эрхүүгэй областной коммунис эмхиһээ.

Һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Антакшнова** Инесса Александровна—Улаан-Үдын Октябрьска районой коммунис эмхиһээ;

Һунгуулиин комиссиин секретарь **Самохин** Дмитрий Иосифович—Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай Эрхүүгэй областной эмхиһээ.

ҺУНГУУЛИИН КОМИССИИН ГЭШҮҮД:

Атутова Джина Иннокентьевна—Усть-Ордын округой Эхирэд-Булгадай районой Усть-Ордын дунда һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ.

Власова Васса Афанасьевна—Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозниггуудһаа.

Глушаков Григорий Петрович—Шэтын областиин Петровск-Забайкальск гэжэ металлургическа заводой хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдһөө.

Гончарова Александра Александровна—Шэтын гүрэнэй медицинскэ институдай студентнэр, багшанар болон профессорнүүдһээ.

Зверобоева Вера Афанасьевна—Шэтын областиин Элеэтын районой «Заветы Ильича» колхозой колхозниггуудһаа.

Макаренко Василий Устинович—Эрхүүгэй областиин «Братскгэсстройн» главна энергетикын управлениин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа.

Новикова Зоя Павловна—Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис союзай Ангарскын городской эмхиһээ, Эрхүүгэй область.

Сотнич Василий Михайлович—Буряадай АССР-эй Тимлюгэй цемент-шиферэй заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ИГНАТОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь С. ОРЛОВ.

Москва, 1966 оной апрелиин 9.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Союзай Советтэ һунгаха Улаан-Үдын окружной һунгуулиин комиссиин состав баталха тухай

«СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта тухай Дүримэй» 43, 44, 45-дахи статьянуудай үндэһөөр Союзай Советтэ һунгаха Улаан-Үдын окружной һунгуулиин комиссиие олониитын эмхинүүдэй, ажалшадай бүлгэмүүдэй иимэ түлөөлэгшэдһөө бүридүүлэн баталха:

Окружной һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ **Фролов** Дамнин Шагдурович—Зүүн-Сибириин технологическа институдай студентнэр болон багшанарһаа.

Окружной һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Шиганова** Нина Александровна — Улаан-Үдын Советскэ районой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа.

Окружной һунгуулиин комиссиин секретарь **Ангапов** Семен Васильевич—Улаан-Үдын городской коммунис эмхиһээ.

ОКРУЖНОЙ ҺУНГУУЛИИН КОМИССИИН ГЭШҮҮД:

Алексеева Анна Федоровна—Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис союзай Улаан-Үдын городской эмхиһээ;

Антохонов Борис Хунгеевич—республиканска больницын медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ;

Байдаева Мария Борисовна—Улаан-Үдэ городой найман жэлэй № 47 һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ;

Богданова Нина Афанасьевна — Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

Манжеева Нина Никифоровна—Буряадай Ленинэй орденто оперо, баледэй театрай хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ.

Матвеев Калистрат Ануфриевич—Загарайн аймагай «Гигант» колхозой колхозниггуудһаа;

Мосейчук Иван Васильевич—Армида, Авиацида, Флодто туһалха Бүхэсоюзна һайн дуранай бүлгэмэй (СССР-эй ДОСААФ-ай) республиканска комитедһээ;

Тумурова Дарья Касьяновна—Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын профсоюзна эмхиһээ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1966 оной апрелиин 11.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Союзай Советтэ һунгаха Улаан-Үдын хүдөөгэй һунгуулиин комиссиин состав баталха тухай

«СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта тухай Дүримэй» 43, 44, 45-дахи статьянуудай үндэһөөр Союзай Советтэ һунгаха Улаан-Үдын хүдөөгэй окружной һунгуулиин комиссиие олониитын эмхинүүдэй, ажалшадай бүлгэмүүдэй иимэ түлөөлэгшэдһөө бүридүүлэн баталха:

Окружной һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ **Шатов** Александр Алексеевич—Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой колхозниггуудһаа.

Окружной һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Дагбаева** Дари Дампиловна—Хориин аймагай Үдын совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа;

Окружной һунгуулиин комиссиин секретарь **Халзанов** Кирилл Харлампович—Буряадай областной коммунис эмхиһээ.

ОКРУЖНОЙ ҺУНГУУЛИИН КОМИССИИН ГЭШҮҮД:

Базарова Екатерина Мандракшиевна—Баргажанай аймагай Түнхэнэй найман жэлэй һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ.

Дугаров Дондок Дашиевич—Хориин аймагай Хэжэнгын совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа.

Жиравов Фрол Федорович—Баргажанай аймагай Хурамхаанай совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа.

Колмаков Иван Мартемьянович—Баунтын аймагай Ципиканай приисково управлениин Маловска үйлэдбэриин участогай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа.

Реховский Александр Федорович—Яруунын аймагай хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай профессиональна союзай эмхиһээ.

Фалилеев Михаил Федорович—Прибайкалиин аймагай Итанцын леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа.

Халудров Радна Пандылович—Түнхэнэй аймагай «Маяк» колхозой колхозниггуудһаа.

Шигаева Анастасия Георгиевна—Кабанскын аймагай Кабанскын совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1966 оной апрелиин 11.

СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛГЭД

БҮХЫ ХҮСЭ ШАДАЛАА ЗОРЮУЛАЯ!

КПСС-эй XXIII съездын хэбэринүүдээр зоригжоһон райн аймагай механизатор дөө ажахын техникэ түхө хабарай тарилгада түгэс хэй.

Зураг дээрэ (баруун гарһа женер Николай Ладоев хэ хэдтэеэ ябажа, XXI съезды рэмжэтэ, «Гигант» колх хүдөө ажахын техникые ш байна.

Э. ЛАПИНАЙ ф

ХЭЖЭНГЫН СОВХОЗОЙ ПАРТКОМДО

Түрүү комсомолшууд партида абтана

Бахлайтын гүүртэдэ залуу һаалишад, сасуутан комсомолшууд Валентина Дашиева, Лидия Жанчикова гэгшэд хүдэлжэ эхилһээр үнинэй. Комсомол басаган Л. Жанчикова 16 наһатайһаа һаалишанаар 9 жэлдэ таһалгаряагүйгөөр ажаллажа байна. Тэрэнэй үеын нүхэр В. Дашиева 6 жэлдэ хүдэлжэ. Эдэнэр үнгэрһэн жэлдэ хоорондоо мүрысэн ажаллахадаа, һайн дүнгүүдые туйлаа. Л. Жанчикова 19 үнеэдһээ 22 тугал абажа, гарзагүйгөөр түлжүүлээ, бүхыдөө 280 центнер һү һаагаа. Үнеэн бүриһөө 1857 килограмм һү һааһан болоно. Тиихэдэ В. Дашиева нүхэрһөө дутуугүйгөөр ажаллаа. 18 үнеэдһээ 18 тугал түлжүүлээ, 294 центнер һү һааба. Тус бүриһөөнь 1835 килограмм һүн һаагдаа. Эдэ хоёр түрүү комсомолшууд партиин зэргэдэ жагсахые шиидээ.

Һаалишад Л. Жанчикова, В. Дашиева гэгшэд һаяхан партиин райкомой бюродо уригдажа, партиин гэшүүндэ кандидат болгогдон баталагдаба.

Коммунистын нэрые дээрэ үргэн

Совхозой гурбадахи отделенидэ һаяхан партийна хамтын суглаан боложо, «КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые коммунистнуудай сахиха, дүүргэхэ уялга тухай» гэһэн асуудалаар дэлгэрэнгы элидхэл хэгдэбэ.

Тус асуудал зүбшэн хэлсэлтын үедэ коммунистнууд нүхэд Цыбжитов Ш., Цыбжитов М., Цыренова Ц. болон бусад үгэ хэлэхэ зуураа, дутуу дундануудые хурсаар шүүмжэлээ. Суглаандаа ерэдэггүй коммунист Н. Дашидоржиев шүүмжэлэлдэ орожо, алдуугаа мэдэрбэ.

Үгэ хэлэгшэд КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые наринаар сахиха, коммунистнуудай эрхэ үүргэнүүдые эрхимээр бэелүүлхэ, партийна суглаанда эдэбхитэйгээр хабаадаха, партийна даабари жэншэдгүйгөөр дүүргэхэ, түрүү зэргэдэ ябаха асуудалнуудта үгэеэ зорюулба.

Эмхидхэлэй асуудал парткомой үзэмжэдэ

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин асуудалаар нэгэдэхи отделениин парторганизацина секретарь нүхэр Цыденовэй тоосоон совхозой партком дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Энэ парторганизацида партийна суглаан үнинэй зарлагдахаяа болиһон. Һүүлэй гурбан һарын туршада партийна суглаан огто эндэ болоогүй байшоо. Түрүү хүнүүдые партида абаха хүдэлмэри ябуулагдадаггүйһөө боложо, парторганизациин зэргэ урганагүй, коммунистнуудта партийна даабари үгтэнэгүй. Иигэжэ эндэ партийна демократиин еһонууд хайхаратдахаяа болиһон байгаа.

Совхозой партком партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэрине эрид һайжаруулхыень партбюрогой секретарь нүхэр Цыденовһээ шанга эрилтэ хэбэ.

Ж. БАДМАЕВ,
Хориин аймаг.

КОММУНИСТ ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

ПАРТИЙНА ДААБАРИ

ШУБУУНАЙ ЭНЭ фермэ багахан гүбээгэй хормойдо түбхинэнхэй юм. Хёсоор тойруулжа хадагдаһан хуушан ута сарай, мүн баһал хуушаржа, үмхирхэ болоһон багахан гэр. Фермэ дээрэхи бүхы барилгань, байра байдалынь энэл даа. Харин тэрэнние тойроод, 100 томшогүй гэхээр олон тахла иишэ тиишээ үрхирэлдэнэ.

Энэ үедэ мори хүтэлһэн эрэ хүн фермын газаагуур ларалгүйхэнөөр гэшхэлнэ. Хойноһоснь һүрэг тахяад тэрэнние дахан гүйлдэнэ. Тэрэ аягүйрхэһэн янзатайгаар гэдэргээ хаража, арбатайдаад лэ ябана. Удаань морёо хорёодо дүнгэжэ, тамхинайнгаа аршуулые хармаанһаа гаргаба.

— Зай, Федор Степанович, ажал хэрэг хэр ябажа байнаб? —гэжэ парткомой секретарь Степановай гар бариба.

— Бараг даа.

— Үндэгэн хэр абтажа байна гээшэб?

— Мүнөө дээшэлжэ байна. Үсэтэлдэр юһэн зууе суглуулагабди. Мүнөөдэр адаг мянга болохо бэзэ гэжэ һананаб.

—Һайн лэ гээшэ,—гэжэ парткомой секретарь баяртайгаар дуугарна.

— Нигээд байхадаа кварталай түсэб дүүргэгдэбэ ха юм даа.

— Дүүргэгдэбэ даа. Тиин гэбэшье тэжээлээр муухан байнабди, Николай Ильич.

— Яахадаа? Танайда хүсэд хүрэхэ тэжээл асарагдаа хамнай.

— Асарагдаа!..—гэжэ Степанов гомдолтойгоор гүбэд гэнэ. —Ганса хара шорой. Хараадшье үзыт даа...

Тэрэ амбаарай үүдэ нээжэ, нэгэ адха орооһо абаад, тэрээндэ харуулна.

Үнэхөөрөөшье, тэрэнь муухан лэ шанартай орооһон байгаа һэн. Хахадынь шахуу шорой, мэхиинэ.

—Минии үгыдэ асаржархиһан байгаа. Улаан-Үдэдэ зүблөөндэ байхадамни. Өөрөө байгаа һаа, яашье иимэ орооһо абахагүй бэлэйб. Үндэгэн бүхэнэй түлөө унтаха нойргүй хүдэлхэш. Теэд гэнтэ иигэжэ байхадань даншье таарахагүй ябадал бэшэ гү, юрэдөө, Николай Ильич. Зоотехнигтэ энээн тухай дуулгаарайгтыл даа. Зохихо хэмжээ абаха гэжэ найданаб.

«Туһалхаб» гэжэ парткомой секретарь үгэеэ үгэбэ.

Би тэдэнэй хөөрэлдэхые шагнаархан, хажуу тээхэнэнь зогсоноб. Тэдэнэй хөөрэлдэһөөр тодорхойлходомни, шубуушан, коммунист Федор Степанович Степанов ажал хэрэгтээ үнэн зүрхэнһөө хандадаг хүн гэжэ ойлгомоор һэн. Отделениин партийна суглаан дээрэ коммунист Степановые шубуунай фермэдэ эльгээхэ гэһэн дурадхалай нэгэн дуугаар дэмжэгдэһэниинь шье намда элитэ болоно.

Тэрэ уг гарбалаараа таряашан һэн туладаа газар элдүүрилхэ хүдэлмэридэ дуратай, энэ талаар бага бэшэ дүй дүршэлтэйшье болоһон хүн. Тиимэйгээл тэрээндэ газар юунһээшье дүтэ һанагдадаг бэлэй. Мүнөөшье Степанов энээн тухайгаа мартаагүй байха. Зүгөөр партийна даабари, нүхэдэйнь найдабари коммунистда юунһээшье үнэтэйл. Энэ шухала харюусалгатай даабаряа, нүхэдэйнгөө хүндэтэ найдабарие нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ гэжэ оролдоно. Харюулжашье байна ха юм.

Урдань энэ колхоздо шубуу үсхэбэрилгэ ёһоор эмхидхэгдэдэггүй һэн. Зүгөөр тэрээндэ тусхай анхарал хандуулагдадаггүй байгаа гэхын аргагүй. Шэл хананuудтай, досоогоо урадхал уһатай, ехэшье, багашье оньһожоруулгатай шэнэ дулаан байра барилгдаа бэлэй. Юрэдөөл, ёһотой шубуудай байха ордон бодхоогдоһон юм. Гэбэшье тэрэнь мүртэй үрэ дүн үгэдэггүй һэн. Хараалагдаһан түсэбшье хүсэндөө хүрэдэггүй байһан. Теэд гол шалтагаанинь юуб гэхэдэ, бэрхэ шадамар, оролдосотой эзэн лэ олдодоггүй байгаа.

...Степановта шэнэ юумэ, элдэб онол арга гэхэ мэтые зааһанай хэрэггүй. Мяха-яһанай гурил яахадаа үгы гээшэб? Энэ бүтэхэгүй ябадал. Тус тэжээлые зүбөөр хэрэглэжэ шадабал, тахяагай үндэгэлэлгэдэ ехэхэн туһатай гэжэ түрүү шубуушан хадаа һайн лэ мэдэдэг гээшэ. Теэд юундэ энээние таһалдуулнаб, гайхалтай. Колхозойнь ноёд анхаржа үгэдэггүй һэн.

Мүн баһа халаахайешье абаад үзэе. Энэ ургамал тэжээлтэ витаминаар тон баян. Шубуушан Степанов тэрэнэй шанарые мэдэхэ һэн тула мүнөө тахяагай тэжээлдэ хэрэглэдэг. Гэбэшье тэрэнээ һүхөөр лэ хэршэхэ баатай болодог шуу. Теэд эды олон тахяануудые иигэжэ эдеэлүүлхэ гээшэ бэрхэтэйхэн хэрэг ааб даа. Һолоомо хэршэдэг машинаар үлтиргэхэдэ болохо ха юм. Тиимэ юумэ ямар һайн байгааб. Тамирта иимэ машинын минин хэбтэдэгые Федор Степанов мэдэхэ байба. Тэрэние фермэ дээрэмнай асаржархихагүй юм аа гү гээд һанаандаа ор ха.

Тэрэниень таһандаал « һолоомо хэршэдэг машины лэ асаржа тодхожо, сагаа шанхаар халаахайгаа маши ашажа тэндэнь абаашаад, шэдэг байбал дээрэ бэшэ гэжэ парткомой секретарь гаад абана.

— Эй, тингэжэ нашье хогүй. Туршаал һэмди. Х шэмэ шүүһэниинь һалхи х дэгдэшэхэл,—гээд шубуу гараараа занган эгсэ арсан

Тэдэнэр али бүхы ажал тухайдаа хөөрэлдэхэ зуу зарим шухала юумэнүү шиидхэнэд. Харин машина һуужа байхадаа Николай И намда хандажа: «Ганха бэрхэ хүн даа. Хүн бүхэн рандаа иимэнүүд байдаг һаа, мэн гээшэ өөрөө бүтэһэн геэр бүтэхэл һэн. Юрэдө ёһотойл коммунист даа».

Үглөөдэрынь «Родина» хозой парткомой секретар кабинет соо байбаб. Нүгөө һалга соо телефоной хонхо гиршана. Би шагнаархэ баб. Колхозой зоотехник тэйшьеб һөөлдэнги хоолой дуугаралсана:

— Иннокентий Егорыч, С пановта һайн орооһо абаа үгөө гүт?... Үгы?... Теэд арбан табан центнерээ аб гүйбши?.. Али абааб гэнэ г Тингэбэл үшөө арбан цент заатагүй абаашажа үгэ... А Мартан алдалайб. Перешее саада бэедэ мяха-яһанай байха. Абагты.

Тэрэл Степанов шубуушан эрилтэ тухай хөөрэлдэжэ һаниинень дары ойлгоодхёо

Б. ЖИГЖИТОВ.
Хяагтын аймаг.

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд үдэрһөө үдэртэ локомотив-вагон заһабарилха хүдэлмэреэ нарижуулна. Мүнөө съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон эдэнэр халаан, үдэр бүхэнэйнгөө түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заһабарилагдаһан тепловозууд холын замда мордохоёо байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

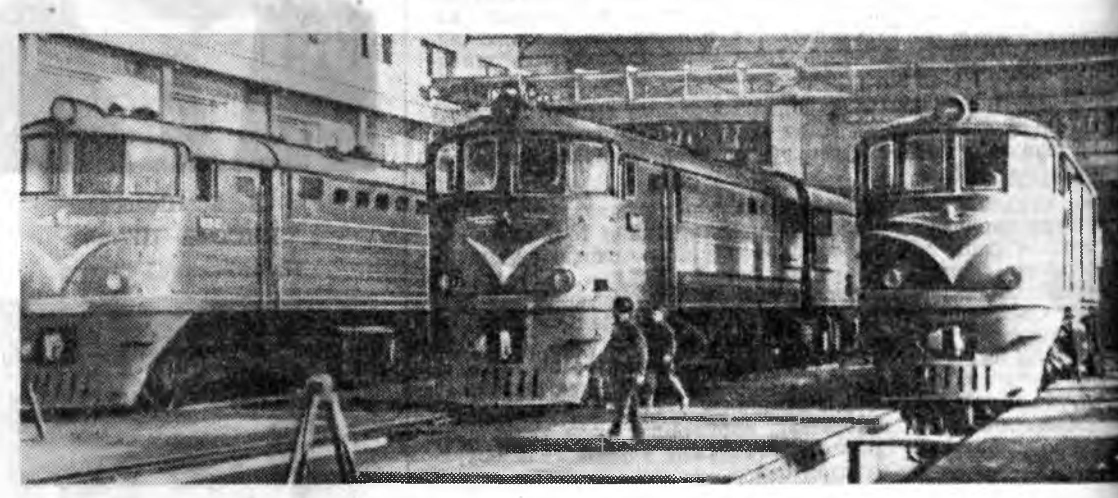

МҮРЫСӨӨ ҮҮСХЭГШЭДЭЙДЭ

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумһээ хойшо ажахы бүхэн ажал хүдэлмэреэ шэнэдхэн хубилгажа, энэ хугасаа соо нилээд ехэ амжалта туйлаһан байна.

Борьёогой совхоз түрэл коммунис партиингаа XXIII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсон, үнгэрһэн жэлдэ хүдөө ажахын бүхы продукци үйлэдбэрилгөөр, гүрэндэ худалдалгаар түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ һэн. Эбэртэ бодо малайнгаа тоо толгойе олошоруулха түсэбөө 108 процент, хони үсхэбэрилхэ түсэбөө 101 процент болгоо. Зуун хонин бүриһөө 75 хурьга абаха түсэбтэй аад, 82 хурьга абажа шадаһан байна. Хүдөө ажахыһаа абтадаг продукциин үнэ сэн нилээд хямдараа.

Социалис уялгаяа ямараар дүүргэжэ байнаб гэжэ хаража үзэе. Борьёогой ажалшад абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээ. Коммунист Лодой Цыреновэй бригадынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абаад, гарза хорелтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Тиихэдэ 20 жэл таһалгаряагүй ахалагша хонишоноор ажаллажа ябаһан Д-Ц. Дуринов энэшье жэлдэ баясама үрэ дүн туйлаа. 700 хониноо 707 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байна. Хурьгадынь өөдэргэн, дорюунууд. Дашицырен Дымбрылович жара наһа хүрэбэшье солбон сарюун зандаа. Хорин жэлэй туршада түлжүүлһэн хурьгадыень тооложо гаргабал, 14.725 болоно. Республикын суута хонишон Дуриновай нэрэ соло бүхы Буряад ороондомнай мэдээжэ ха юм.

Совхозой ажалшад нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб бүри мартын 15-да сум дүүргээ һэн.

Хамта 1123 центнер мяха гүрэндөө тушаажа, совхоз хахад жэлэйнгээ түсэб бэелүүлээ. Мяха болзорһоонь урид гүрэндэ тушаалгада Иван Шараповай хүтэлбэрилдэг шахан таргалуулдаг гүүртын коллективэй аша габьяа тон ехэ. Эдэнэр жэлдээ табан зуугаад толгой хүрэтэр мал шахан таргалуулжа, гүрэндөө тушаадаг.

Үбэлэй сагта малайнгаа шэгнүүр суудхын 750—800 грамм хүрэтэр дээшэлүүлнэ. Зун, намартаа тус бүринь шэгнүүр суудхын килограмм, килограммһаа дээшэ нэмэдэг.

Гүүртын коллектив омог дорюунууд. Түүхэтэ табан жэлэй түрүүшын хабарые ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтажа байхадаа, баяртай байншьегүй лахаб. Эршэтэ ажалайнгаа түлөө муу бэшэ салин хүлһэ абадаг. Нёдондо дунда зэргээр һарын 150—160 түхэриг болоо һэн. Тэрэнһээ гадна даабаряа үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө 1085 түхэриг нэмэлтэ түлбэри тус гүүртынхид абаһан. Булта коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байнад.

Һү һаалияар совхоз нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые баһал үлүүлэн дүүргээ. 2100 центнер тушаахын оронда 2111 центнер тушаагаа. Съездын хүндэлэлдэ һү һаалияар нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө хэн янгүй эршэтэйгээр ажаллаа. Илангаяа һайн дүн туйлаһан Буряа сомолой 40 жэлэй ойн на Боцын һаалиин гүүрты дурдангүй гарахын аргагүй булта залуушуул ажалла луу наһанай зали бадаруу дорюунууд. Ажал хүдэл абьяастай бэрхэ, даабаряа дэггүй һаалишад байхаг ба Шаринаешье хараад гэрэгшэ жэлдэ найман клас гээд, һайн дураараа һаали лохоёо ерэһэн түлмэр басаган. Богонихон хугас хэды ехэ амжалта туйлаа Үбэлэй табан һарануудт бүриһөө 700 килограмм хаб гэһэн уялгаяа амж гаар бэелүүлээ. Даалгаг үнеэнһээ мартын 18-ай лаар 16630 килограмм гаад байна. Фермын за булта эбтэй эетэйнүүд. Те нэгэл дутуу юумэ бии. За лай сүлөөтэй сагаа хүү гэлигээр үнгэргэхэ улаан булан үгы. Нэгэ ра ник бии нэрэтэй аад, тэ дэрхэй. Совхозой отделени тэтбэрилэгшэд энэ дутуу нуудаа хараада абажа, о та усадхаха аабза гэжэ дана.

Р. ЦЫДЫ

Зэдэ.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Союзай Советтэ һунгаха Сэлэнгын окружной комиссиин состав баталха тухай

«СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта тухай Дүримэй» 43, 44, 45-дахи статьянуудай үндэһөөр Союзай Советтэ һунгаха Сэлэнгын окружной һунгуулиин комиссиие олониитын эмхинүүдэй, ажалшадай бүлгэмүүдэй иимэ түлөөлэгшэдһөө бүридүүлэн баталха:

Окружной һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ **Лелетка** Павел Романович—Армида, Авиацида, Флодто туһалха Бүхэсоюзна һайн дуранай бүлгэмэй (СССР-эй ДОСААФ-ай) Хяагтын районно комитедһээ.

Окружной комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Бадмаева** Пунцук Дондоковна—Улаан-Үдын аймагай «Улаан Оронго» колхозой колхозниггуудһаа.

Окружной һунгуулиин комиссиин секретарь **Черняков** Иван Давыдович—Буряадай областной коммунис эмхиһээ.

ОКРУЖНОЙ ҺУНГУУЛИИН КОМИССИИН ГЭШҮҮД:

Айсуев Александр Гомбоевич—Зэдын аймагай «Мир» колхозой колхозниггуудһаа.

Дульянинов Андрей Демьянович—Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа.

Кормиличев Алексей Иванович—Сэлэнгын аймагай Галуута-Нуурай шахтоуправлениин профсоюзай эмхиһээ.

Майдарова Самбу Очиржаповна—Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой колхозниггуудһаа.

Матвиевский Василий Васильевич—Сэлэнгын аймагай Галуута-Нуурай шахтоуправлениин 7/8 шахтын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа.

Прудникова Нина Михайловна—Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмэй Захааминай районно эмхиһээ.

Теслева Вера Антоновна—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой колхозниггуудһаа.

Цыренова Евдокия Будатаровна—Зэдын аймагай Борьёогой совхозой комсомолой эмхиһээ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1966 оной апрелиин 11.

Хуушанайнгаа алдуу дабтахань ха

ХАШАН ХАБАР гэжэ яахадаа хэлсэдэг байгааб? Үбһэ тэжээлэй хоморой, малай туража, ядажа байхада нигэжэ хэлсэдэг байгаа ёһотой. Манай нүүдэл редакци Жаргалантаһаа Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ерэхэдээ хүнүүдэй иигэжэ хэлсэжэ байхые дуулаһан байгаа. Колхозой конторо соо ороходо: «энэ отарада үбһэн туталдажа, үбһэ тэжээлээ үлүү ехээр гаргашалжархиба» гэһэн үгэнүүд гаражал байгаа һэн.

Хабарай үдэрнүүдэй тиимэ хүнгэн бэшээр үнгэржэ байһаниинь энээнһээ элирнэ. Мүнөө малай тэжээлэй ходоронтожо байхада, колхозой хүтэлбэрилэгшэд үнгэрһэн жэлдэ сабшалан һайжаруулха хүдэлмэриин ёһотоор эмхидхэгдээгүйе шаналнашье ёһотой.

Нёдондо энэ артелиин сабшалан дээрэ луговодуудай 17 звено хүдэлөө һэн. Оролдосотойгоор ажаллаһан луговодууд баян ургаса абажа шадаа. Тэдэнэр магтагдахашье ёһотой. Колхозой түрүү луговодуудай нэгэн Нагмид Цыреновэй хүтэлбэрилдэг звено 168 гектар сабшалан даажа абаад, тэрэнээ 3—4 дахин үһалжа, гектар бүриһөө 21,6 центнер гэхэ гү, али хамта 3632 центнер үбһэ хуряажа абаа. Звеногойхид газарайнгаа үрэжэл багатайе хаража, 450 тонно наг шэбхэ гаргажа тараагаа. Ниитын малда үбһэ тэжээл ехээр ургуулжа абахын түлөө звеногойхид оролдоо ха юм даа. Луговод А. Ефимовэй звеное муугаар ажаллаа гэхын аргагүй. Энэмнай хүдэлмэридөө харюусалгатайгаар хандадаг хүн. Бүхы звенонуудай дундаһаа эгээл ехэ газар гэхэ гү, али бүхыдөө 342 гектар сабшалантай байгаад, түсэбэй ёһоор 5164 центнерэй орондо 5734 центнер үбһэ абаһан. Энээниинь дунда зэргээр абахада, гектар бүриин 16,7 центнер болоно. Нүхэр Ефимов ажалаа зүбөөр эмхидхэн, олохон гектарыень наг шэбхээр үтэгжүүлһэн, саг соонь үһалһан байха юм.

Артелиин луговодуудай бултадаа иигэжэ ажаллаһан байбал, хэды ехэ үбһэн абтаха, ниитын мал тэжээлээр яһала хангагдаха һэм. «Үбһэн дутаа, хаанаһаа абаха тээшэбибди» гэһэн хөөрэлдөөн колхозой конторо соо гараха һэн гү? Үгы. Артелиин олон тоото адууһа мал бардам хүрэхэ үбһэ тэжээлтэй ондо орожо байха һэн. Һүүһэлишье ехээр абтаха, хони хурьгадшье тэжээлээр дутахагүй байгаа. Теэд нёдондо зарим звенонуудта ямар ургаса абтаһан байнаб? Жэшээлхэдэ, Намаг Бараата гэжэ газарта луговод Пайдан Дашидондоковой даадаг звено 80 гектар сабшалангай гектар бүриһөө 10 центнер үбһэ хуряахын орондо ойройдоол 3—4 центнер ургаса хуряагаа. Яахадааб гэхэдэ, газарынь үһалагдаагүй, наг шэбхэ мүртэйгөөр гаргажа үтэгжүүлэгдээгүй. Үбэлэй сагта тошон халяаха арга хэрэглэгдээгүй. Нёдондошье тиимэ байдал үзэгдөө һэн. Луговодуудые энэ ажалда хабааддуулхын орондо колхозой правлени ондоо ажалда ябуулһан байна. Звенонуудые бүридхэхынь бүридхөөд, ажалыень нигэжэ эмхидхэхэдэ хэндэ хэрэгтэйб. Гектар бүриһөө 3—4 центнер ургаса абахын тула звено эмхидхэһэнэй аша туһа бии аал?

Тээли гэжэ газарта Дымбрыл Балдановай звено ажаллаһан. 200 гектар сабшалан дээрэһээнь хэды үбһэн абтааб? Баһал бирагдаагүй. Гектар бүриһөө 6,3 центнер үбһэн хуряагдаа. Луговод Балдановай даадаг участок Баруун Тохойн сабшалангһаа юугээрээшье илгаагүй ха юм. Тэндэ гектар бүриһөө 16,7 центнер үбһэ ургуулжа байн гэһээнь, Тээлидэ тэрэнэй арайхан хахадайнь зэргэ үбһэн абтаа. Иимэ бирагүй ургасын абтаһан ушар нэгэ талаараа звеногой муугаар, эмхи гуримгүйгөөр ажаллаһан, саг үргэлжэдөө хүдэлөөгүйһөө болоно. Сабшалангаа һайнаар үһалха, үтэгжүүлхэ дүүрэн арга боломжотой аад, тэрэнээ хүсэд хэрэглэжэ шадаагүй. Тэрээнһээ гадна, Тээлиин сабшалан жэл бүри малда гэшхэгдэжэ муудана. Үбһэ ногооной ургажа байхада үмсын мал зоргондоо тэндэ бэлшэдэг. Хашаа хорёо барихa асуудал колхозой правленидэ ходоодоо хэлсэгдэжэл байдаг. Теэд ямаршье хэмжээн абтанагүй. Нёдондо тус колхоздо 12 километр хашаан баригдаха байгаад, ойройдоол 2 километр баригдаһан юм. Мүнөөшье гадаһа, һургаат мүртэйгөөр отолжо абтаһан юумэ үгы. Хоёр мянган һургааг бэлдэгдэһэн байна. Тэрэнь юун болохоб даа. Тус ажахытай зэргэлээд байһан Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой луговод Амгалан Балаганов үнгэрһэн үбэлдөө ажаллажа, 5000 һургааг отолжо бэлдээд, сабшалангаа хорёолхые буулгаһан байна һэн. Иимэ һайн жэшээ Загастай нютагта үзэгдэнэгүй. Хэрбээ луговодуудай ажал саг үргэлжэдөө эмхидхэгдэһэн, тэдэнэр ондоо ажалда ябуулагдаагүй һаа, тус колхоздо 2 мянган һургаагай орондо 20 мянган һургааг бэлдэгдээд, сабшалан һайжаруулха энэ һарын туршада зөөгдэжэ абтаад байха һэн. Мүнөө болоод байхада колхозой луговодууд сабшалангаашье хүсэдөөр хорёолжо абаха модо бэлдэжэ абангүйгөөр энэ хабарые угтажа байна.

Тэрээнһээ гадна мүнөө сабшалан һайжаруулха һарада 7 мянган тонно наг шэбхэ сабшалан дээрэ зөөгдэжэ тараагдахаар хараалагдана.

— Бүхы сабшалангаймнай газар 22 звенодо хубаарилагдажа даалгагданхай. Тэрээнһээ гадна наг шэбхэ зөөлгэдэ оньһожоруулагдаһан тусхай отряд хүдэлнэ,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев хөөрэнэ. — Энэ отрядта наг шэбхэ ашаха нэгэ погрузчик, тэргэтэй 5 трактор, аммиагтай үһаар үтэгжүүлхэ хэхэ 3 культиватор үгтэнхэй.

Колхозой агроном нүхэр Аюшеев энэ жэлдэ луговодуудай ямар ажал хэхэ түсэб даабаритай танилсуулба. Юушье хэлэлтэгүй, яһалал һайнаар хараалагдаһан хэмжээ ябуулганууд.

Теэд мүнөө болото дээрээ юун хэгдэнэб? Сабшалан һайжаруулха һарын эхилһэнһээ хойшо гурбан һарын туршада 250 тонно шэбхэ гаргагдаа. Ажалайнь бүтээсэ бага. Бидэнэй ерэһэн үдэр оньһожоруулагдаһан отряд ажаллаагүй.

— Погрузчигнай эбдэршоо,—гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд шалтаг барина.—Бэшэ тракторнуудынь ондоо ажал хэхээ гаранхай.

Иимэл отряд нёдондо эмхидхэгдээ һэн. Теэд үни хүдэлэнгүй, эмхидхэл муутайһаа тэрэ тараагдашоо. һаял эмхидхэгдэһэн аад, анханайхидаал энэ отрядай хүсэниинь баһал һуларжа, хуушанайнгаа замда оробо гү?

Луговодуудай звенонуудшье соносхогдогшо һарын эхилһээр ажал хүдэлмэреэ жэгдэ һайнаар эмхидхэжэ шадаагүй.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз урда жэлдэ сабшалангай гектар бүриһөө 8,7 центнер үбһэ ургуулжа абаһан юм. Мүнөө жэлдэ тэдэнэр гектар бүриһөө 11,6 центнер үбһэ хуряахаар хараалаһай.

Теэд эгээ мүнөө сабшалангай газар дээрэ хэгдэжэ байһан ажал хүдэлмэриинь харахада, энэ ажахы хуушанайнгаа алдууе дабтахаар хэбэртэй.

Саг хүлеэхэгүй. Сабшалан һайжаруулха һарын үдэр үнгэржэл байна. Хабарай тарилтын халуун үдэрнүүд газаа оронхой. Тиихэдэ ажахы бүхэнэй эхэнхи хүсэниинь тиишэ хандуулагдаха. Мүнөө сабшалан дээрэ ажал хүдэлмэри һайнаар эмхидхэжэ шадаагүй һаа, хожом арга баһа байхагүй.

Харин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд сабшалангаа һайжаруулгада анхаралаа хүсэд табяагүй, унжагайрһан зандаа.

А. РЫЖКОВ, А. ДЕРИГЛАЗОВ, М. БАТОИН, Т. ГАРМАЕВ,
тусхай корреспондентнүүд.

Үсэгэлдэр совет арад
космонавтикын үдэр
тэмдэглэбэ

УЛАМ ӨӨДӨӨ—ОДО МҮШЭН ТЭЭШЭ!

Замбуулинай ракетэнүүдые бүтээдэг тон томо конструктор академик С. П. КОРОЛЕВТОЙ хэһэн нэгэ хөөрэлдөөн тухай

Һаяхан манай совет арад замбуулинай дайда руу түрүүшын хүнэй—Ю. А. Гагаринай ниидэһэнһээ хойшо табан жэлэй ойе тэмдэглээ. Тэдэ үдэрнүүдтэ совет хүнүүд эрдэмтэдэ, конструкторнуудые, тэрэ тоодо мүнөө наһа бараһан академик Сергей Павлович Королевые гүнзэгы хүндэлжэ байһанаа харуулһан байна. Бидэнэр, журналистнууд, С. П. Королевтой нэгэнтэ бэшэ уулзаһан, олон дахин хөөрэлдэһэн, замбуулинай дайдада хэгдэхэ туршалгануудта бэлэдхэхэ, тэрэниие үнгэрхэ үедэ хүдэлмэрилжэ байхыень хараһан байнабди. Сергей Павлович наһаар бүхы юумые хододоо һайн талыень харадаг тулададаа өөрөөшье тэрэд замбуулинай дайда руу ниидэхэ сагни дүтэлжэ байна гэжэ хэлэдэг һэн. Мүнөө тэрэ хөөрэлдөөгөө тэдэшоор толилбободи.

— Зарим тэды өөр тухайгаа хөөрэхэ үгыт гэжэ гуйха байнаб, — гэжэ би хэлэбэб.

— Ракетэнүүдые, замбуулинай хүн онгосонуудые бүтээхэ, космонавтнуудые бэлэдхэхэ ажалые ганса би бэшэ, харин нилээд олон эрдэмтэд, конструкторнууд, үнэхөөрөө оюун бэлиг хүнүүд, бүхэли коллектив бүтээдэг, бэелүүлдэг гэжэ бү мартаарайгты, ходо һанажа ябагты, гэжэ Сергей Павлович хэлэбэ.

— Тиигэхэб,—гэжэ харюусанаб.

— Манай арадай, манай партиин хүмүүжүүлһэн хэдэн олон мэргэжэлтэд, хэдэн олон эрдэмтэд тухай бэшэхэ хэрэгтэй,—гэжэ эрдэмтэ өөрынгөө бодолые үргэлжэлүүлэн хэлэнэ.

— Тиигэбэшье өөрһөө эхилхэ гээшэ гүт, —гэжэ би маргангаар дахин гуйбаб.

Нилээд удаан абяагүй һуунабди. Тэрэ аягүй шэнги болобо. Эрдэмтын шэхэ ехэ үнэтэ сагыень һалгажа байна гээшэбиб. Бэшэгэй томо столой хажууда байгаа телефоной аппарат дээрэ галханууд аһаад лэ унтарна.

— Теэд яахаб, һуугты,—гэжэ Сергей Павлович хөөрөөгөө эхилбэ. — Минии наһан соо эгээл бүхөөр сэжэглэн хадуугдаһан юумэн гэхэдэ, Константин Эдуардович Циолковскитой уулзаһан ушар болоно. 1929 он ябажа байгаа. Би тиихэдэ 24-тэй болоод ябаа һэн хаб. Нүхэдтэеэ хамта тэрэ самолёдуудые шэнжэлэн үзэжэ, өөһэдөөшье жэжэхэн дүрсэнүүдые хэжэ туршадаг байгаабди. Замбуулинай ракетэнүүдэй эршэ хүсэ наг эшэ үндэһэниинь гол түлэб хүнгэн түлиишэ хэрэглэдэг ракетнэ двигательнүүд юм. Бидэнэр тэрэ үедэ тэрэ түлишэ бии болгохо талаар бодожо байгаабди. Ушар юуб гэхэдэ, хүнгэн түлишөөр хүдэлдэг ракетнэ двигатель бүтээхэ гэһэн бодолые түрүүлэн манай агууехэ эрдэмтэн К. Э. Циолковский хэлэһэн юм.

Бидэнэр, залуушуул, мүн лэ турша хэжэ, анха түрүүшынхеэ Москвада, Садово-Спасска үйлсэдэ подвал соо туршалга хэһэн байгаабди. Тиигээд 1933 оной августын 17-до М. К. Тихонравовай ухаалан бүтээһэн, шэнгэн түлишэ хэрэглэдэг түрүүшын советскэ ракетэ огторгой өөдэ дэгдэн ошоо бэлэй. Иимэ амжалтануудые туйлахадаа, бидэнэр юумэ бүтээжэ шадаха байнабди гэжэ бэедөө этигэлтэй болоо һэмди.

1933 ондо орон доторнай түрүүшын эрдэм-шэнжэлэлгын реактивна институт байгуулагдажа, Москва болон Ленинградай ракетэдэ дуратай хүнүүдые нэгэдүүлһэн юм. Тиигэжэ манай ороной ракетэ хүгжөөлгэдэ шэнэ шата эхилһэн байгаа.

Манай шэнжэлэлгэ хэхэ научно-техническэ бааза улам һайжаруулагдажа байгаа һэн. Гэбэшье ойртожо байгаа дайнай һүртэ амисхаал дэлхэй дээрэ улам элеэр мэдэрэгдэжэ байгаа бэлэй. Олон эрдэмтэднай обороной асуудалнуудта улам ехээр анхаралаа хандуулдаг болоо һэн. Эрдэм ухааһайнгаа шэнжэлэлгэ орхихо баатай болоо һэмди. 1940 оной февральда манай орон дотор хүнгэн түлишөөр хүдэлдэг ракетнэ двигательтэй түрүүшын планер ниидэжэ туршагдаһан байна. Энэ хадаа реактивна авиаци хүгжөөлгэдэ түрүүшын алхам болоһон байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ, 1942 ондо хүнгэн түлишөөр хүдэлдэг ракетнэ двигательтэй түрүүшын самолёт огторгой-до дэгдээ һэн. «Тэдэнэр огторгойе эзэмдэнэ» гэһэн фильм хараһан байгаа ёһотойт.

Реактивна самолёдоор эгээ түрүүлэн ниидэһэн лётчик-испытатель Григорий Бахчиванджи тухай документальна кадрнууд тэрэ фильм соо бии юм. Тиигэжэ винттэй аэропгануудай һүүлээр реактивна гү, али стратосферын аэропгануудай ниидэхэ саг ерэхэ гэһэн Циолковскиин мэргэн сэсэн үгэнүүд хүсэлдөө бэлэй.

— Өөрынгөө ажа ябадал тухай намда хөөрэжэ үгыт даа,—гэжэ би эгээл түрүүлэн һураһан асуудалдаа бусажа, эрдэмтэдэ дахин хандабаб.

— Тэрэгүйгөөршье дан ехые хөөрэжэрхибэ гээшэ хаб,—гэжэ эрдэмтэ энеэбхилэн харюусана.—Теэд танай асуудалда харюусангүй байха аргагүй болобо гээшэ бээзэ. Зүгөөр би тон тобшоор хөөрэхөб,—гэжэ Сергей Павлович хэлээ.

Би хадаа 1906 ондо Украинада багшын бүлэдэ түрэһэн байнаб. Эсэгэмни багадам гээгдэжэ, намайе багша ябаһан эхэмни, мүн хойто эсэгэмни үндылгэһэн юм. Тэрэм инженер байгаа. Мүнөө эхэмни мэндэ—пенсидэ гаранхай. Дунда һургуули саг соогоо дүүргэжэ шадаагүй һэм—арга шадал байгаагүй. Хоёр жэлэй барилгын һургуули дүүргээд, дархан болоһон байгааб. Гэрнүүдые черепицээр хушадаг байтараа, үйлэдбэридэ орожо, станок дээрэ хүдэлжэ эхилээ бэлэйб. Минии ажалай наһан 16-тайһаамни эхилһэн юм. Дээдэ һургуули дүүргэхэ гэжэ бодоод, тэрэ бодолоо бэелүүлбэб.

Бауманай нэрэмжэтэ дээдэ техническэ һургуулида эрдэмтын яажа һураһан тухай, гайхамшаг бэлигтэ багшанар тухай хөөрөөень һонирхон шагнабаб.

Сергей Павлович һурахынгаа хажуугаар авиационно промышленностиин предприятинуудта хүдэлдэг байгаа. 1930 ондо дээдэ һургуулияа дүүргэбэ. Дипломно хүдэлмэри болгон, Сергей Павлович хоёр хүнэй һууха хүнгэн мотоортой самолёт бүтээһэн юм. Гайхамшагта авиаконструктор Андрей Николаевич Туполев тэрэ ажалые хүтэлбэрилһэн байгаа.

1932 ондо залуу инженер Королев реактивна хүдэлөөе шэнжэлхэ Москвагай үйлэдбэриин группын хүтэлбэрилэгшэ болобо. Харин 1933 оной һүүл багаар реактивна эрдэм-шэнжэлэлгын институтда наукын талаар директорэй орлогшо болобо.

Шэнэ ракетэнүүдые бүтээхэ гэһэн туршалга, шэнжэлэлгэ хэхэдээ, Константин Эдуардовичһаа консультаци абажа шадаагүймнай гэмшэлтэй гэжэ С. П. Королев хөөрэнэ. 1934 ондо К. Э. Циолковскиин бэень муудажа, 1935 ондо наһа бараһан байна.

— Та аэромеханическа факультет дүүргээт. Тиихэдээ самолёт ухаалан бүтээдэг дипломированна конструктор байһан болоно гүт?

— Тиимэ. Тиихэдэ 1930 ондо лётчигой һургуули дүүргэжэ, летчигой мэргэжэл олоһонби.

— Тиигээд удаан ниидэһэн гүт?

— Яһала удаан. Самолёт туршаадшье үзэһэнби. Конструктор хүндэ өөрөө самолёт туршаха гээшэ айхабтар туһатай хэрэг юм. Машинынгаа һайн, муу талыень хүу өөрөө мэдэжэ абана ха юмши.

— Өөрынгөө шэнжэлэлгын хүдэлмэри, конструкцинууд тухай хөөрэжэ үгыт.

— Тэрээн тухай хөөрэхэ болоо һаа, дан ехэ саг хэрэгтэй болохо,—гэжэ Сергей Павлович хэлэнэ.—Элдэб янзын хэдэн хүдэлмэри бэшэгдэнхэй. Тэдэмни бүлта ракетнэ техникэдэ зорюулагданхай юм. Гэбэшье минии хэдэг гол хүдэлмэри хадаа элдэб янзын ракетэнүүдые ухаалан бүтээжэ, тэдэниие ниидхүүлэн, улам наринжуулха хэрэг юм. Багахан ракетэнүүдыешье, замбуулинай онгосонуудыешье хэнхэйб. Бэшэ юумэн тухай хөөрэһэнэй хэрэггүй ха,—гэжэ эрдэмтэ үгэеэ таһалан хэлэнэ. Космонавтнуудай яажа ниидэһыень, хайшан гэжэ бууһыень нюдөөрөө өөрөө хараа ха юмта. Дахин дабтажа хөөрэһэнэй хэрэггүй бээзэ. Магад саашадаа юу хэхэ тухайгаа хэды үгэ хэлэлтэй гү?

— Тиигэбэлтнай ехэл һонин байгаа.

— Замбуулинай онгосонууд улам саашаа замбиин түбиин гүн руу ниидэдэг болохо. Бидэнэр манай нарые тойрон байдаг одонуудта хүрэжэ, аяар холын түбинүүдтэ хүлөөрөө гэшхэжэ, тэдэниие эрхим һайнаар шэнжэлдэг болохо зорилготойбди. Эсэсэй эсэстэ хүн түрэлтэн нарые тойрон байдаг замбуулинай бүхы дайдада амиды бодосые, хүниие нютагжуулха тухай Циолковскиин хүсэл бодолые бэелүүлхэ юм. Һара дээрэ хүниие буулгаха гээшэ эгээл ойрын зорилгонуудай нэгэн болоно. Энэ зорилго хайшан гэжэ бэелүүлэгдэхэб гэжэ мүнөө эсэслэн хэлэхэнь бэрхэтэй. Магад эхин түрүүн газарые тойрон, орбитальна станци ниидхүүлэгдэжэ болохо. Тэрээн дээрэ замбуулинай онгосонууд буужа, саашаа һара тээшэ дабшадаг байжа болохо.

Бидэнэр олон хүниие багтаадаг онгосонуудые ниидхүүлхэ сагта ойртоод байнабди. Тиимэ онгосонууд соо нэгэ доро хэдэн хүн һууха, ажаллаха аргатай байха юм. Мүнөө онгосын командир болон эрдэмтэдһээ бүридэһэн экипажууд тиимэ ниидэлгэдэ бэлэдхэгдэжэ байнхай.

— Замбуулинай дайдые ашаглан эзэмдэхэдээ, хүн түрэлтэн ямар аша туһа олохоб?

— Олон даа. Түбхын түрүүндэ замбуулинай онгосонууд эрхим зэргын транспорт болохо. Москваһаа Нью-Йорк хүрэтэр зам онгосын дэгдэхэ, бууха сагтай хамта ойройдоол 1,5—2 час соо гаталагдаха байна. Харин мүнөө 11 час соо ниидэнэ ха юм. Бэшэг, посылка гэхэ мэтэ почто, элдэб ашаа тээбэришье зөөхэ арга олдохо. Хүнииешье баһа шэрэхэ.

— Теэд даралта шэгнүүргүй байдал һаалта болохогүй гү?

— Хари, энэмнайл эгээл шухала асуудал болоод байна. Замбуулин соохи ниидэлгын саашанхи бүхы хараа замынь энэ асуудал шиидхэлгэһээ дулдыдаха байна.

— Та һарада бууха тухай хэлээ һэнта. Тиимэ туршалга эрдэм ухаанай талаар ямар удха шанартай байхаб?

— Эгээ түрүүн һара дээрэ тусхай автомат-лабораторинууд буулгагдаха. Һарада хүниие эльгээхын урда тээ бидэнэр һара тухай олон юумэ мэдэжэ абаха ёһотойбди. Һара болбол нарые тойрон байдаг бусад түбинүүдтэ ниидэхэ зуурандын газар болохо ёһотой. Жэшээнь, Марс тээшэ ниидэхэдэ шухала хэрэгтэй болохо техникэ, горючи гэхэ мэтые һара дээрэ элбэгээр абаашажа болохо юм.

— Һүүлшын асуудал. Эрдэм ухаанай танай зорилго ямар бэ?

— 40 жэлэй урда тээ өөрынгөө бүтээһэн самолёдоор ниидэхэб гэжэ һанагша һэм. Теэд тэрэнэй һүүлээр долоон жэл үнгэрөөд байхада, К. Э. Циолковскитой уулзаһанайнгаа һүүлээр гансал ракетэнүүдые бүтээдэг болохо, тэрээгээрээ ниидэхэ гэжэ шиидээ бэлэйб. Энэ хадаа минии наһанай үг зорилго болоһон байна.

* * *

Сергей Павлович Королевтой энэ хөөрэлдөөн 1963 оной ноябриин 30-да болоһон юм. Гэбэшье Сергей Павлович энэ хөөрэлдөө хэблэлдэ толилхые зүбшөөгөөгүй һэн. Хөөрэлдөөнэй текст уншажа үзөөд, түрүүшын хуудаһан дээрэ иигэжэ бэшэһэн байна:

«Энэ хөөрэлдөөн манай һанагдаагүйгөөр уулзаһанай эрхим һайхан дурасхаал болог лэ. Нэгэ бага сэдьхэлээ хүлэлгэн, эдэ мүрнүүдые уншааб. Юундэб гэхэдэ, үнгэрһэн сагай олон юумэн һанаандам ороо. С. Королев».

Тэрээнһээ хойшо хоёр хахад шахуу саг үнгэрөө. Конструктортай хэдэн дахин уулзагдаа. Тэрэ ноябриин нэгэ үдэр конструкторай хэлэһэн олон бодолнууд бэелүүлэгдээ. Олон һууритай түрүүшын «Восход» онгосо ниидхүүлэгдээ, хүн онгосоһоо замбиин дайда руу гаража үзөө. «Луна-9» гэһэн автомат станци һара дээрэ зөөлэхэнөөр буулгагдаа. Мүнөө тэрэниие тойрон, «Луна-10» станци дабшажа ябана. Венерэ Марс хоёр ойро дүтэ болобо. Элэ бүхы болон бусад олон үйлэ хэрэгүүдэйнгээ түлөө Социалис Ажалай хоёр дахин Герой, Ленинскэ шангай лауреат болоһон Сергей Павлович Королевой бэлиг түгэлдэр оюуниинь гайхамшагаар бадаран харагдаһан байна.

А. РОМАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: космонавтнууд (зүүн гарһаа) Андриян Николаев, Юрий Гагарин, Валерий Быковский ракетын дабшаха зам тодорхойлхо бодолго бодожо байна. ТАСС-ай фотохронико.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: космонавт Валентина Николаева-Терешкова Академиин физическэ кабинет соо лабораторно хүдэлмэри дүүргэжэ байна. ТАСС-ай фотохронико.

ШЭНЭ БУУСАНУУДТАА ТҮБХИНЭБЭ

Яруунын Нарһатын совхозой хүдэлмэришэдэй дунда мэнэ һаяхан найр зугаата һонирхолтой үдэшэ болобо. Ушарынь хэлэхэдэ, совхозой ажахые хүгжөөлсэжэ, баяр дээрэнь баяр нэмэлсэжэ байхаар холын айлшад нүүжэ ерээ. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, аяар Татарай АССР-һээ нүүжэ ерэһэн 100 гаран айл болоно.

Шэнэ бүлэнэрэй нэмэжэ ерэһэндэ зорюулагдаһан ёһотойл баяр ёһололой үдэшэ совхозой хоёрдохи отделенидэ болобо.

— Манай нютагай үрэжэлтэ баян газарта түбхинэхөөр ерэһэн таанадые халуун зүрхэнһөө амаршалнабди. Шэнэ газартаа һайн һайхан түбхинэжэ, үнэр баян айл болоҗо һуухыетнай юрөөнэб, —гэжэ совхозой директор М. П. Павлов угтамжын үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

И. ЕРЕМЕЕВ.

* * *

Аха дүү автономито Татар республикын ажалшад холын Забайкалье тухай һонирходог болоһоор үнинэй. Тэндэхи таряашад, малшад манай республикада нүүжэ, буряадай элдин талын эзэд боложохо хүсэл, эрмэлзэлтэй. Мүнөө жэл Зэдын аймагай колхоз, совхозуудта 100 бүлэ айл Татар нютагһаа нүүжэ ерэхэнь. Тэдэнэй түрүүшын бүлэг—9 айлые Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд угтан түбхинүүлбэ.

Улаан-Үдэ станци дээрэ ерэһэн нүүдэлшэдые 2 автобус, ашаанай машинаар угтаһан тус колхозойхид тэдэ айлнуудые шлакобетоноор баригдаһан үүжам салюу гэрнүүдтэ оруулжа, хэтынгээ жаргал зохёохыень юрөөбэ. Тэдэнэрэй эзэлһэн байранууд гэр соохи бүхы хэрэгсэлнүүдтэйгээр, эдихэ хүнэһэтэйгөөр түхеэрэгдэн бэлдэгдэһэн байгаа. Мүн газаагуурхи хашаа хорёонь булта баригданхай.

Нүүжэ ерэгшэд механизаторнууд, барилгашад юм. Хоёр-гурбан үдэрэй туршада амаржа түбхинэһэнэйнгөө һүүлээр колхозой шэнэ гэшүүд хамтынгаа ажалда халан орожо хүдэлөө.

А. НИКОЛАЕВ.

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» ТОЛИЛОГДОҺОНОЙ ҺҮҮЛЭЭР

Хориин аймагай Могсохон тосхондохи найман жэлэй һургуулиин байшан үни заяанда баригдаһан, хэдэн удаа заһабарилагдаһан. Мүнөө хуушаржа саашадаа ашаглаһанайшье хэрэггүй болоо. Һургуулиин байрые үргэдхөөгүйдэ аргагүй. Энэ байдалые хараада абажа, могсохонойхид шэнэ һургуулиин модо бэлдээ. Буряадай Гэгээрэлэй министерство барилгадань туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлэг лэ гэһэн удхатай бэшэг манай газетын байгша оной февралиин 9-эй номерто толилогдоһон юм.

Тэрэ бэшэгые Хориин аймагай Соведэй гүйсэдком өөрынгөө заседани дээрэ зүбшэжэ, Могсохоной һургуулиин барилгада нютагай бюджедһээ 5 мянган түхэриг үгэхэ шиидхэбэри гаргаба гэжэ республикын гэгээрэлэй министрэй орлогшо нүхэр С. Дмитриев манай редакцида мэдээсэбэ.

ТОБШОХОНООР...

✦ Потанинай дунда һургуулида һаяхан нэгэ һонирхолтой линейкэ үнгэргэгдөө. Тус һургуулиин арбадахи классые дүүргэхээ ябаһан һурагшад түрэл һургуулидаа, бага наһанай һурагшадтаа дурасхаалай бэлэг болгон, номой библиотекэ эмхидхэхэ гэлсэһэн байна. Мүн эдэнэрэй хүсөөр һургуули соонь географиин музей эмхидхэгдээ.

И. ТКАЧЕВ.

Бэшүүр.

✦ Яруунын «Урожай» бүлгэмэй Соведэй конференци үнгэргэгдэбэ. Конференцидэ хабаадагшад аймаг дотороо спортын хүдэлмэри улам һайжаруулха гэжэ хэлсээ.

В. БАЙБОРОДИН.

✦ Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой арбаад хүн трактористын мэргэжэл шудалжа эхилбэ. Тэдэнэй дунда колхозой тоо бүридхэгшэ Вера Батуева, гэрэй эзэн эхэнэр Антонида Дамбаева гэгшэд бии. Трактористын мэргэжэлтэй болоһон эдэнэр хабарай тарилгын үедэ трактор агтын жолоо барихаяа бэеэ бэлдэнэ.

П. БАНЗАРАКЦАЕВ.

✦ Тарбагатайн Культурын байшангай уран һайханай самодеятельностиин коллектив малшад, хонишодтоо ошожо, һайн концерт харуулдаг заншалтай. Һаянай эдэнэр «Восход», «Маяк», «Дружба», Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай малшад, хонишодто айлшалжа байнхай.

А. НАГАСЛАЕВ.

ҺУРАЛСАЛ ТУХАЙ ТҮҮХЫН ХУУДАҺАНУУД

ДЭЭДЭ-ҮДЭ хотын бии болоһонһоо хойшо зуу гаран жэл соо нэгэшье һургуулигүй байһаниинь мүнөөнэй залуушуулые ехээр гайхуулха байха. «Арадай бага училищи» гэжэ нэрэтэй түрүүшын эхин һургуули 1783 ондо нээгдэһэн байна. 1806 ондо энэ һургуули уезднэ училищи болгогдоһон байха юм. Училищида эрйдоо 10 хүбүүд һуралсажа эхилээ. 1820 он хүрэтэр һурагшадай тоо 84 хүн хүрэтэрөө олошороо.

Һуралсалай газарнуудай Уставай ёһоор 1804 ондо юрэнхы эрдэмэй һургуулинууд: гимнази, уезднэ училищи, приходско гэжэ гурбан түхэлэй болгогдоһон байна.

Уезднэ училищида ород бэшэгэй грамматика, арифметикэ, сэбэр бэшэлгэ, бурханай ном, зуралга заахаһаа гадна, түүхэ болон географи тухай һулагүй ойлгомжо үгэдэг байһан. Тэрэ училищи хоёрхон класстай байгаа. Тэндэ хоёрхон багша, шажанине баригшад ном заадаг һэн гэхэ. Һурагшадай олонхидынь ямаршье аттестатгүйгөөр һургууляа дүүргэдэг байһан юм.

1828 ондо уездын училищиин программа зарим тэды хубилгагдажа, тэрээндэ гол түлэб аралжаа наймаашадай, ноёд һайдай, лама попой, баян шадалтанай үхибүүд һуралсадаг болоһон.

Приходско һургуули нютагай зоной хүзүүн дээрэ байлгагдаа. Үгэн үхибүүдые һургалгада ямаршье зөөри табидаггүй байһан. Эдэ училищинуудай байдал ехэнхидээ губерниин захиргаанһаа дулдыдадаг байгаа. Жэшээнь, 1817 ондо Эрхүүгэй губернатор Трескин иимэ захиралта үгэһэн байна: «Дээдэ-Үдэдэ баригдажа байһан училищиин барилга зогсоожо, бэлэн болоһон гэрынь волостиин правлениин байра болгогдохо гэһэн юм. Тэрэ сагай ноёд арад зондо эрдэм олгохо тухай һаналаа табидаггүй байһан гэжэ энээн дээрэһээ харагдана.

«Арад зониие ном бэшэгтэ олоор һургахада, тодхор татахаһаа бэшэ туһа болохогүй. Таряашанай хүбүүе үргэ аманда һургаа һаа, муу юумэ болохо, аша үрэ гарахагүй, бүришье һаа хоротой хүн болохо», гэжэ арадай гэгээрэлэй министр адмирал А. С. Шишков мэдүүлһэн байха юм.

Һуралсал тухай хаанта засагай зарасанарай үзэл бодол иимэ байгаа ха юм. Гээшье һаа нютагай зониие эрдэм болбосоролдо һургалгада дворяниинууд сооһоо гараһан эрхим хүнүүд—Байгалай үмэнэ нүүжэ ерэһэн декабристнар ехэ үүргэ дүүргэһэн байха.

«Алдарта далай — арюухан Байгал» гэжэ элитэ болоһон дуунай автор Д. П. Давыдов 1846 онһоо 1860 он хүрэтэр Дээдэ-Үдын уездын училищида смотрителяар хүдэлөө. Давыдов багша хүн байһан тулада һуралсал тухай ехэ анхарал хандуулаа. Тэрэ хадаа һургуули нээхэ, ород, буряад һургуулинуудые бэхижүүлхэ гэһэн эрмэлзэлгээ хүсэлдүүлээ. Тиигэжэ Байгалай үмэнэ 5 шэнэ училищи нээгдэһэн байна. Дээдэ-Үдын училищида холын хүдөө нютагай хүбүүд ерэжэ һуралсадаг болоһон гэхэ. Гэбэшье уездын училищида буряад зоной үхибүүд ганса нэгээрээ ородог байгаа.

XIX зуун жэлэй 60—70 онууд хүрэтэр буряад нютагта нэгэшье дунда һургуули байгаагүй. Эхэнэрнүүдэй хоёрдохи разрядай училищи 1860 ондо гимнази болгогдоһон гэхэ. Тэрэ жэл хүрэтэр баяшуулай басагад гэргээ хүлһөөр хүндэ ном заалгадаг байһан.

Үгытэй зон үхибүүдтээ ном заалгахые хүсэдэг байһаншье һаа, тэдэнь һургуулида дүтэ табигдадаггүй байгаа.

XIX зуун жэлэй һүүл хүрэтэр буряад зоной 7,2 процентынь үзэг бэшэг бага сага мэдэхэтэй болоһон байгаа һэн ха.

1814 ондо Дээдэ-Үдэдэ реальна училищи, эхэнэрэй гимнази, прогимнази, городой приходско 8 училищи, церковно-приходско 6, түмэр замай һургуулинууд байһан юм.

Мүнөөнэй Улаан-Үдэ совет засагай жэлнүүдтэ эрдэм һуралсалай талаар эрид дабшалта хэһэн байна. Эндэ дээдэ 4 һургуули, БКНИИ, тусхай 19 дунда һургуули, 50 гаран дунда һургуулитай болонхой.

Ф. БОЛОНЕВ,
БКНИИ-гэй научна хүдэлмэрилэгшэ.

Олон үхибүүтэй эхэнэрнүүдтэ „Эхэ-герой" гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1966 оной апрелиин 8-да гаргаһан Указай ёһоор, 10 болон 10-һаа дээшэ үхибүү түрэһэн, хүмүүжүүлһэн эхэнэрнүүдтэ «Эхэ-герой» гэһэн нэрэ зэргэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамота «Эхэ-герой» гэһэн ордентойгоор барюулагдаба:

1. **Арданова** Сыбык Ардановнада—Түнхэнэй аймагай Хэрэн тосхондо ажаһуугша.
2. **Белоусова** Мария Сергеевнада—Прибайкалиин аймагай Золотой ключ поселогто ажаһуугша.
3. **Гиркушкина** Антонина Цыреновнада—Кабанскын аймагай Ранжуробо тосхондо ажаһуугша.
4. **Сультимова** Цымжит Санжиевнада—Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүн.

(ТАСС).

КОЛХОЗОЙ БОЛЬНИЦА

Саян уулын хормондо нэмжыһэн «Восточные Саяны» колхозой гэшүүд больницатай болохо һэмди гэжэ домоглодог һэн. Колхозниггудай хүсэлэлтые бэелүүлэн, эндэ 35 оронтой больница байгуулхын тулада колхозой правлениин конторо байһан томо байшан гэр аймагай арадай элүүрые хамгаалха таһагай мэдэлдэ үгтөө.

Энэ гэр заһабарилагдажа, уһаар халааха түхеэрэлгэ тодхогдожо байна. Заһабарилгын ажалда нютагай зон, дунда һургуулиин 11 дэхи классай һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

— Шэнэ больница май һараһаа эхилжэ ажаллаха юм. Нютагаймнай хүн зон 30—60 километр холо газарта байһан Түнхэнэй, Хэрэнэй больницануудта ябахаяа болижо, амар болохонь,—гэжэ Толтойн сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр С. Ж. Гыргешкинов хөөрэнэ.

Б. БИРБЛЕВ.

Түнхэнэй аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын Ю. Гагаринай гудамжадахи шэнэ аптекэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ХИЛЫН САНАҺАА

Совет космонавт А. Леонов Парижда

ПАРИЖ, апрелиин 11. (ТАСС). Космонавтикын үдэрые һайндэрлэлгэтэй дашарамдуулан, Франциин ниислэлдэ мүнөөдэр ерэһэн совет космонавт А. А. Леоновые парижайхид сэсэгүүдые барюулан, гарыень шангаар адхан угтаа.

Бороотой үдэр байгаашье һаань, Москваһаа самолёдой ниидэн ерэхэһээ бүри урид «Бурже» аэродром дээрэ олониитын, хэблэлэй түлөөлэгшэд олоороо суглараһан байна.

Хуан Бош президентын тушаалда кандидат

ГАВАНА, апрелиин 11. (ТАСС). Доминиканска революционно партиин түрүүлэгшэ, республикын урдын президент Хуан Бош энэ партиин национальна конференци дээрэ президентын тушаалда кандидадаар нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдээ. Доминиканска Республикада президентын һунгалта июниин 1-дэ болохо юм.

Конференци дээрэ тобшо үгэ хэлэхэдээ, ороние американ сэрэгүүдэй эзэмдэжэ байһан тухай тэрэ тогтоо. Х. Бош иигэжэ мэдүүлээ: «Президентын тушаалда кандидат һунгалтада илажа гарабал, бэе дээрээ ехэ харюусалга даажа абаха болоно. Юуб гэхэдэ, зүрхэн толото рүүнь хариин сэрэгүүдэй оруулагдаад байһан ороние тэрэ абаха болоно».

Һунгуулиин урда тээхи кампаниие эдэбхитэйгээр үнгэргэхыень, һунгалтада илалта туйлахыень, «оронойнгоо бүрин эрхые, национальна нэрэ хүндые һэргээхыень» өөрынгөө тала баригшадые Хуан Бош уряалаа гээд Пренса Латина агентство мэдээснэ.

Вьетнамай информационно агентствын мэдүүлгэ

ХАНОЙ, апрелиин 11. (ТАСС). ДРВ өөрынгөө сэрэгүүд болон буу зэбсэгые Лаос руу эльгээнэ гэһэн хэбэртэйгээр хэгдэдэг хардалга гүрдэлгэнүүдые Вьетнамай информационно агентство буруушаагаа.

Лаосто США-гай империалистнуудай эзэрхэг түримхэй ябуулганууд болон интервенциие шангадхажа байлгые сагааруулха, тэдэниинь далдалха, Лаос болон Индохитадта сэрэгэй шэнэ хорото ааша гаргалгада олониитые дадаан бэлэдхэхэ зорилгоор иимэ хардалга гүрдэлгэнүүд Вьентьянда ехээр хэгдэнэ гээд агентствын мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ. Эдэ хардалга гүрдэлгэнүүд лаос арадай аша туһада огто тааралданагүй, имагтал Вьетнам Лаос хоёрой хоорондохи хани ёһоной харилсаанда, энэ райондохи эб найрамдалай аша туһада түбэг татана гээд ВИА-гай мэдүүлгэ соо заагдана.

Баатарнуудай бэе түрэл орондонь эльгээгдэбэ

БЕРЛИН, апрелиин 11. (ТАСС-ай корреспондент В. Селиверстов нигэжэ дамжуулна: полевой аэродром капитан Б. В. Капустин ахалагша лейтенант Ю. Н. Янов хоёрой нэгэтэ бэшэ агаарта дэгдэн гарадаг, ниидэлгын харгы. Мүнөөдэр энэ аэродром дээрэһээ тэдэнэй бэе түрэл орондонь эльгээгдэбэ.

Совет лётчигууд апрелиин 6-да баатарлиг габьяа гаргаа. Ниидэлгын үедэ самолёдынь ябадалаа гэнтэ удааруулаа, тиихэдэнь Баруун Берлинэй хүн зон олонтой районһоо машинануудаа холодуулхын, хүн зоной гэмтэн хосоролгые зайсуулхын тулада эдэ лётчигууд самолёдууһаа гарааүй.

Аэродром дээрэ митинг боложо, совет арадай болон ГДР-эй хүн зоной хоорондохи аха дүүгэй холбоо болон хани барисаае харуулаа. Совет сэрэгшэд, ГДР-эй хэдэн зуун эрхэтэд митингдэ хабаадаа. Германидахи совет бүлэг сэрэгүүдэй главна командалагша армиин генерал П. К. Кошевой эндэ байлсаа. Немецкэ партийна, гүрэнэй болон ниитын организацинуудһаа, мүн командованиин, түрэлхид болон ханинарайнь зүгһөө венокууд трибунын үмэнэ табяатай байгаа.

Б. В. Капустин, Ю. Н. Янов эрхим лётчигууд, үнэн сэхэ совет патриодууд, Германиин Демократическа Республикын һайн ханинар байгаа гэжэ частиин командир, наһа барагшадай соратнигууд хэлээ.

СЕПГ-гэй Эберсвальдска райкомой секретарь Г. Зюдов, трубопрокатна заводой хүдэлмэришэн Ф. Бидерштедт, ГДР-эй Национальна арадай армиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй подполковник Мелле гэгшэд ГДР-эй хүн зоной зүгһөө халуун үгэнүүдые хэлэһэн байна.

«Совет лётчигуудай эрэлхэг зоригой, энэрхы сэдьхэлэй үмэнэ бидэнэр толгойгоо нэнгүүлнэбди. Тэдэнэрэй гэгээн гэрэлтэ дурасхаал маанадай сээжэ зүрхэндэ хододоо хадуугдан ябажа, бидэнэрые зоригжуулха. Тэдэнэр шэнгеэр бидэнэр социализмын илалтын, эб найрамдалай, хүн түрэлтэнэй зол хубиин аша туһада ажаллахабди, немец болон совет арадуудай хоорондохи хани барисаа бэхижүүлэн гүнзэгырүүлхэбди» гээд Г. Зюдов хэлээ.

Һэргылэлгын тарилга хэгдэнэ

ЛОНДОН, апрелиин 11. (ТАСС). Кхули (Зүүн Пакистан) городто холерэ үбшэниие һэргылхын тулада зоной дунда тарилга үргэнөөр хэгдэнэ. Ушарынь хадаа энэ городто 200 хүн иимэ үбшөөр үбшэлһэн байха юм гээд Рейтер агентство мэдээсэнэ. Энээнтэй дашарамдуулан Пакистанай правительство бүлэг врачнуудые тус городто нэмэжэ эльгээгээ. Бузарлагдаһан уһа хүн зоной хэрэглэһэнһээ уламжалан, энэ хамшаг үбшэн дэлгэрэн һүжэрһэн байгаа.

Индонезидэхи байдал

СИНГАПУР, апрелиин 11. (ТАСС). Президент Сукарнын түрүүлэлгэ доро Индонезиин Министрнүүдэй кабинедэй президиумэй заседани Джакартада боложо, дотоодын болон гадаадын политикын асуудалнуудые, тэрэшэлэн экономическа асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ. Хүнэй зөөриие, тэрэ тоодо правительствын болон хариин гүрэнүүдэй зөөриие, булимтаран абадаг зарим бүлэг хүн зоной ябуулгые президиум буруушааган гээд Джакартын радио мэдээсэнэ. Иимэ ябуулгануудые болюулхые уряалха зуураа, энээниие болюулаагүйшүүл шангаар хэһээгдэхэ гээд президиум мэдүүлээ.

Ээрхэг түримхэйшүүлдэ туһална

ЛОНДОН, апрелиин 11. (ТАСС). Урда Корейн 5 мянган солдат Американ далайн-сэрэгэй транспортда һуужа, Урда Вьетнам орохоёо Пусан портһоо гараа гээд Рейтер агентствын корреспондент Сеулһаа мэдээсэнэ.

Урда Корейн засаг түрын шиидхэбэриин ёһоор, Американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ туһалхын тулада 20 мянган тоото сэрэг нэмэжэ эльгээгдэхэ болоһон байгаа. Мүнөө эльгээгдэһэн сэрэгүүд имагтал нэмэжэ эльгээгдэхэ сэрэгүүдэй түрүүшын бүлэг болоно.

Урда Вьетнамай шажанай организацинуудай эрилтэ

ЛОНДОН, апрелиин 11. (ТАСС). Хаалтада һуугшадые бултыень сүлөөлхэ, правительствада эсэргүү хүдэлөөндэ хабаадаһан хүнүүдтэ эсэргүү али бүхы хашалта хэһээлтэ хэхэгүй, 4—6 һарын турша соо һунгагдадаг Учредительнэ суглаа байгуулха, Дананг һаа бүхы сэрэгүүдые гаргаха тухай эрилтэ Вьетнамай буддистнуудай хүдэлөөнэй комитет правительствада үсэгэлдэр Сайгондо болоһон пресс-конференци дээрэ хэһэн байна.

Урда тээнь американ эзэрхэг түримхэйшүүлые болон тэдэнэй туһамаршадые хүсэдөөр дэмжэдэг байһан Урда Вьетнамай католигуудай һанамжада үсэгэлдэр эрид хубилалта болоо гээд Сайгонһоо абтаһан телеграммануудсоо тэмдэглэгдэнэ. Ороной бүрин эрхые хүндэлдэг байха тухай католигууд Сайгондо болоһон суглаан дээрээ эрилтэ хээ. Һунгагдадаг гражданска правительство байгуулха шухала гэжэ тэдэнэр мэдүүлһэн байна.

Хэдэн уулзалгын удаа

КРАСНОДАР. Эндэ РСФСР-эй эхэнэр шатаршадай дунда эхилһэн мүрысөөнэй ээлжээтэ уулзалганууд болоо. Ехэ энэ мүрысөөндэ хабаадалсажа байһан манай республикын чемпион Лубсама Гармаева хоёрдохи, гурбадахи наадандаа Колотий, Захаренко гэгшэдтэ шүүгдэшоо. Дүрбэдэхи уулзалгадаа Вологдагай шатаршан Подлюринатай наадахадаа тэнсэһэн байна. Зургаадахи уулзалгын болоходо Лубсама Гармаева Саратов городой шатаршан Куликоватай наадаһан. Хэдэн часай туршада наадаһан эдэнэрэй уулзалга тэнсүү байдалтайгаар хойшолуулагдаа. Мүн удаадахи наадандаа Краснодарай Мисилина, Петько гэгшэдтэй тулалдаһан Гармаева түрүүшынхиинь шүүжэ, хоёрдохитойнь тэнсэһэн байна. Саанамнай үшөө гурбан наадан үлөө.

Л. КОРОЛЕВА.

СПОРТ

МАНАЙ ҺУРАГШАД ЗУРГААДАХИ ҺУУРИДА

Һурагшадай дунда шатараар Шэтэ городто болоһон зоной мүрысөөн дүүрэбэ. Мүрысөөндэ Амарай, Магаданай, Сахалинай, Шэтын областьнуудай, Примориин, Хабаровска хизаарай, Буряадай, Яхадай АССР-эй команданууд долоон хоногой туршада хоорондоо наадаһан байна. Команда бүридэ арбан долооһоо доошо наһатай дүрбэн хүбүүд, хоёр басаган байха, тэрэ тоодо 12—13 наһатай нэгэ шатарша хүн, нэгэ шатарша басаган хабаадалсаха ёһотой байгаа. Буряадай АССР-эй нэрэ хүндые Николай Манжеев, Александр Кауфман, Николай Агапов, Лена Жаркова гэгшэд хамгаалба. Николай Агапов эрхим бэрхээр наадажа, грамота, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа. Кауфман, Жаркова, Манжеев гэгшэд гурбадахи һуури эзэлээ. Гэбэшье команда соогоо 12—13 наһанай шатаршангүй байжа, долоон очко хаһуулаад, 18,5 очкотой боложо, зургаадахи һуурида гараа. 28 очко абаһан Сахалинай команда эрхимлэжэ, августын 17—25-да Калуга городто болохо арбадахи спартакиадын түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаха эрхэ олобо. Хоёрдохи һуурида 24 очкотой болоһон Хабаровскын, гурбадахи һуурида 21,5 очкотой Примориин команданууд гараһан байна.

Б. ЦЫДЕНОВ.

БОКС ШАДАМАР БЭРХЭ БАЙҺАНАА БУЛТА ХАРУУЛАА

Улаан-Үдын спортсменүүд түрэл партиингаа съездын хүндэлэлдэ зорюулан, боксоор хоорондоо мүрысэбэ. Нааданда хабаадагшад оор хоорондын болон командаараа түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысэһэн байна. Энэ мүрысөөндэ «Спартак», багшанарай, технологическа, хүдөө ажахын институдуудай, «Локомотив», «Забайкалец» бүлгэмэй командануудай мэдээжэ спортсменүүд, үнгэрэгшэ жэлэй городой, республикын чемпионууд, СССР-эй спортын мастернууд хабаадалсаа. Хоорондоо хоёр бүлэг—аха наһанай эдиршүүл, эрэшүүл гурбан үдэрэй туршада наадажа, боксын гоё һайхан техникэ харуулаа.

Мүрысөөнэй һүүлшын үдэр. Түгэсхэлэй нааданда хамтадаа 26 боксер хабаадажа, чемпионой нэрэ зэргэ буляалдалсаа. Эдиршүүл сооһоо Цырендондуков, Цыбик Сандаков, Антон Лубсанов, Санжи Дугаров, Валерий Хоров, сэрэгэй албанда ябаһан, мастерта кандидадууд Корнюшкин, Шелолугин гэгшэд шалгаржа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Эрэшүүлэй дунда болоһон мүрысөөндэ мастерта кандидадууд Бато Нимаев, Михаил Шантанов, спортын мастернууд Александр Емельянов, Владимир Бадмаев гэгшэд городой чемпионууд болоо. Нэгэдэхи разрядтайшуул сооһоо Николай Гладышев, Александр Хантаев гэгшэд шүүһэн байна. Гурбан үдэрэй туршада болоһон мүрысөөнэй дүн гаргахада, багшанарай институдай команда нэгэдэхи һуури эзэлээ. Зүгөөр городой түрүү һуури эзэлхэ энэ мүрысөөндэ республика дотороо мэдээжэ болоһон боксернууд—спортын мастернууд Валерий Кондаков, Яков Цуй-ю-Сен, Василий Иванов болон бусадай хабаадалсаа һаань, мүрысөөн бүришье һонирхолтойгоор үнгэрхэ байгаа бшуу.

Манай корр.

МАСТЕРНУУДАЙ ОРОНДО—ЭДИРШҮҮЛ

ХАБАРАЙНГАА амаралтын үдэрнүүдэй үедэ холын аяншалгада ябажа, һайнаар амарһан үхибүүднай һуралсалай жэлэй һүүлшын четвертиин хэшээлнүүдтэ ябажа эхилбэ. Тэдэнэй заримаһиинь һонирхолтой аяншалгада, нүгөөдүүлынь спортын мүрысөөнүүдтэ хабаадалсажа ерэһэн. Манайда Яхадай АССР-эй, Красноярск, Омск, Владивосток, Шэтэ, Тюмень, Новосибирск, Улаан-Удэ городуудай һурагшад спортсменүүд сугларжа, боксын мүрысөөндэ хабаадаһан байгаа. Аяар зүүгаад спортсмен чемпионой нэрэ зэргэ буляасалдаа. Эдэнэрэй хоорондо үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй дүн хаража үзэхэдэ, СССР-эй спортын мастернууд Игорь Королев (Эрхүү), Артём Никифоров (Яхад), Борис Половнев (Омск), Борис Назаренко (Владивосток), мастерта кандидат Михаил Шантанов гэгшэдэй хүмүүжүүлһэн спортсменүүд һайн амжалта харуулжа, мүрысөө харахаяа ерэгшэдые баясуулна. Гурбан үдэрэй туршада болоһон һонирхолтой энэ нааданда шадамар бэрхээр тулалдажа гарагшадынь чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, «Спартак» бүлгэмэй Центральна Соведэй грамотаар шагнагдаа.

Һүүлшын үдэр хамтадаа 24 һурагшад хоорондоо наадаһан байна. Һаял арбан зургаа, арбан долоотой боложо ябаһан эдиршүүлнай боксын яһала һайхан техникэ харуулһан, олоншье наада үнгэргэһэн намтартай. Омскһоо ерэһэн Николай Суворов дүн хамтадань 24 наада үнгэргэһэн байна. Николай мүрысөөнэй һүүлшын үдэр хорин табадахи уулзалгаяа Эрхүүһээ ерэһэн Юрий Скоробогатовтай наадаа. Зүгөөр гурбан раундын туршада шадамар бэрхээр наадаһан Николай нүгөөдэеэ очкогоороо диилэжэ, чемпион болоо. Омскһоо ерэһэн нүгөөдэ түлөөлэгшэд—Владимир Андреев, Николай Янурков, Шэтын түлөөлэгшэ Зимин, Владимир Арестов (Красноярск) гэгшэдые нэгэдэхи раунддаа тогтоон торгоонгүй шүүжэрхинэ. Эрхүүгэй спортсменүүд Виктор Шмайлов, Сергей Кустов, Юрий Рысаков, Борис Данчук нүгөөдүүлдээ орходоо һурагтүй һайн бэлэдхэлтэй байжа, хүндэтэ нэрэ зэргэдэ бэлэхэнээр хүртөө. Мастерта кандидат Михаил Шантановай хүмүүжүүлһэн Александр Щербаков Шэтын Анатолий Семеновые наадаанай хоёрдохи раундда гоё һайханаар добтолжо шүүгээ.

Дундуурша зэргын бэетэйшүүл сооһоо Геннадий Потехин (Омск), Валерий Топченко (Владивосток), Владимир Кадрулев (Улаан-Удэ) шалгаржа, баһал чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ШАМБАЙНУУД

Бургалтай нютагта бол... барилдаагаар, теннисээр һур... шадай дунда мүрысөөн үн... гэгдэбэ. Иимэ мүрысөөн жэл... нэгэ дахин болодог юм. Энэ м... рысөөндэ юһэн һургуулиин к... манданууд хабаадалсаа. Х... үдэрэй туршада болоһон м... рысөөндэ бургалтайнхид о... шалгаржа гараа. Теннисээр б... лоһон мүрысөөндэ Дэрэстэ... дунда һургуулиинхид эрхимл... Найман жэлэй һургуули... сооһоо бургалтайнхидта хүр... наадаха команда олдоо... Хоёрдохи һуури Баянай һ... гуули эзэлээ. Үдэшын 6 с... буряад барилдаан эхилбэ. Эн... шье бургалтайнхид шалга... гараа. Республикын чем... Мирон Ульзытуевые эндэ... дэглэхэ шухала. Өөһэд өөһэд... гөө шэгнүүртэн сооһоо... хүнүүд нэгэдэхи һуури эзэл... Владимир Очиров (Бургалт... Гомбо Баинов (Бургалтай), ... рон Ульзытуев (Бургалт... Владимир Цырендоржиев (... дэ-Үшөөтэй) гэгшэд бол... Мүрысөөнэй дүн гаргахада Бу... галтайн команда нэгэдэхи ... ри, дээдэ-үшөөтэйнхид хо... хи һуури эзэлээ. Мүрысөө... хоёрдохи үдэр боксоор мү... сөөн болобо. Аймагаймнай б... сернуудай тоо үнгэрэгшэ ... лэйхидэ орходоо нилээд оло... гоо. техникэньшье һайжар... Мүрысөөн хүбүүдэй ба э... шүүлэй хоорондо болоһон б... на. Эндэ шадамар бэрхээр ... даһан Бургалтайн команда ш... гаржа, нэгэдэхи һуури эзэ... Эдиршүүлэй дунда болоһон ... рысөөнэй дүн гаргахада ... галтайнхид баһал шалгар... эрхимлэбэ.

А. БАДМАЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИ...

Мүнөөдэрэй номерто

Нэгэдэхи хуудаһанда: «... мунизм байгуулгын замда» ... һэн түрүү бэшэг. ТАСС-ай ... териал.

Хоёрдохи хуудаһанда: РСФСР-эй болон Буря... АССР-эй Верховно Сов... Президиумүүдэй Указууд. «... шалан һайжаруулха һара» ... һэн рубрика доро нүүдэл ... дакциин эльгээһэн коррес... денци. Мүн бэшэшье ... риалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда: ... монавтикын үдэртэ зорю... даһан материал—«Улам ... —одо мүшэд тээшэ!». Хи... саанаһаа мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ... тын һонин, мүн бэшэшье ... риалнууд.

Сагаа... уларил...

Улаан-Үдын авиаметстан... мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнө... республика доторнай бү... шэг байха, урда нютагуудта... һан орохо. Баруун хойн... шангаар һалхилха. Улаан-Үд... һүниндөө 11—13, үдэртөө 2... градус хүйтэн болохо.

Редактор Ц. О. ОЧИР...

Энэрхы сэдьхэл зэрлиг муухай ааша хоёр хоорондоо огто тааралдадаггүй. Вьетнамда тад ондоо юумэ харуулна. Зүүн талын зураг дээрэ далайн сэрэгэй пехотын солдадууд бурханда һүзэглэн мүргэжэ байна. Тэдэнэр һүүлээрнь вьетнам патриодуудые дарахаяа ошоходоо, «бү ала» гэһэн шажанай зарлигые мартажархидаг байна бшуу. Баруун талын зураг дээрэ харуулагдаһан хүбүүн «золтой» байжа шархатаад һалаа. Тэрэниие гэртэньшье эльгээжэ магад. Юуб гэхэдэ, бусад олон хүбүүд үхэһэн хойноо түрэл ороноо «бусадаг» байна бшуу.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1966 оной апрелиин 13.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-69, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40—49, идеологический—24—74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-01544. Зак. № 361.